Práva obetí – podľa krajín

Chorvátsko

Obete trestných činov majú v prípravných a trestných konaniach viacero práv, pričom osobitná ochrana sa poskytuje deťom a obetiam obchodovania s ľuďmi a obetiam trestných činov proti sexuálnej slobode.

Obeť trestného činu má právo:
na prístup k službám na podporu obetí trestných činov;
na účinnú psychologickú a inú profesionálnu pomoc a podporu od orgánov, organizácií a inštitúcií, ktoré v súlade so zákonom poskytujú podporu obetiam trestných činov;
na ochranu pred zastrašovaním a odvetnými opatreniami;
na ochranu dôstojnosti počas výpovede v postavení obete;
na vypočutie bez zbytočného odkladu po oznámení trestného činu a na to, aby následné vypočúvanie bolo obmedzené na nevyhnutné minimum, ktoré je potrebné na účely trestného konania;
na sprievod osoby, ktorej dôveruje, pri účasti na všetkých úkonoch;
absolvovať minimálne lekárske úkony a to iba vtedy, ak sú absolútne nevyhnutné na účely trestného konania;
podať podnet na trestné stíhanie alebo súkromnoprávnu žalobu podľa Trestného zákona (*Kazenski zakonik*), právo zúčastniť sa trestného konania ako poškodená osoba, právo byť informovaná o zamietnutí obvinenia z trestného činu (článok 206 ods. 3 Trestného zákona) a o rozhodnutí prokurátora (*državni odvjetnik*) nepodniknúť žiadne kroky, ako aj právo pokračovať v stíhaní samostatne bez prokurátora;
byť informovaná prokurátorom o tom, aké kroky podnikol na základe jej obvinenia (článok 206a Testného zákona), a podať sťažnosť nadriadenému prokurátorovi (*viši državni odvjetnik*) (článok 206b Trestného zákona);
požiadať o informácie o prepustení páchateľa zo zadržania alebo vyšetrovacej väzby, o úteku páchateľa alebo prepustení z väzenia a o opatreniach prijatých na zabezpečenie ochrany obete, ako aj právo dostať tieto informácie bez zbytočného odkladu;
požiadať o informácie o prípadnom konečnom rozhodnutí, ktorým sa ukončuje trestné konanie, ako aj právo dostať tieto informácie;
ďalšie práva vyplývajúce zo zákona.

Obete sexuálnych trestných činov a obchodovania s ľuďmi majú aj právo:
pred vypočúvaním na konzultáciu s právnym poradcom, ktorú hradí štát;
na právneho zástupcu, náklady na ktorého hradí štát;
na vypočúvanie na policajnej stanici alebo na prokuratúre (*državno odvjetništvo*) osobou rovnakého pohlavia a v prípade ďalšieho vypočúvania právo na vypočúvanie rovnakou osobou;
odmietnuť odpovedať na otázky, ktoré sa týkajú ich osobného života a nesúvisia s trestným činom;
požiadať o vypočúvanie pomocou audiovizuálnych prostriedkov (článok 292 Trestného zákona);
na ochranu osobných údajov;
na vylúčenie verejnosti z vypočutia.

Detské obete majú všetky uvedené práva, ako aj právo:
na právneho zástupcu, náklady na ktorého hradí štát;
na ochranu osobných údajov;
na vylúčenie verejnosti.
Dieťaťom je každá osoba mladšia ako 18 rokov.
Dieťa ako svedka alebo obeť vypočúva v rámci dokazovania vyšetrujúci sudca a predvolanie sa posiela jeho rodičom alebo poručníkovi.

Súkromnoprávna žaloba

Po oznámení trestného činu začne prokurátor vo väčšine prípadov trestné stíhanie z úradnej moci.
Súkromnoprávna žaloba sa môže podať v prípade trestných činov, pri ktorých sa trestné konanie začína na základe súkromnoprávnej žaloby.
Súkromnoprávna žaloba sa musí podať do troch mesiacov odo dňa, keď sa oprávnená fyzická alebo právnická osoba dozvedela o trestnom čine a páchateľovi.

Súvisiaca žaloba o náhradu škody

Poškodená osoba môže podať žiadosť o zlúčenie občianskoprávnej žaloby so súdnym konaním.
Obeť trestného činu je zároveň poškodenou osobou a je oprávnená podať na súd súvisiacu žalobu o náhradu škody.
Takáto žaloba môže zahŕňať tieto nároky:
náhradu škody, ktorou môže byť majetková alebo nemajetková ujma (utrpená bolesť, strach),
vrátenie vecí – ak poškodená osoba dokáže, že bola ich vlastníkom alebo zákonným držiteľom,
zrušenie konkrétnej transakcie – ak trestný čin viedol k majetkovej transakcii (ak žalovaný donútil obeť uzavrieť zmluvu).
Súvisiaca žaloba o náhradu škody sa môže podať v rámci trestného konania alebo v samostatnom občianskoprávnom konaní proti žalovanému. Ak je žaloba podaná počas trestného konania, podmienkou jej prijatia je, aby súd dospel k záveru, že žalovaný je vinný.
V občianskom súdnom konaní to nie je podmienkou úspechu žaloby.

Práva poškodených osôb počas vyšetrovania a v trestnom konaní

Obeť, ktorá sa zúčastňuje na trestnom konaní ako poškodený, má nárok:
používať svoj materinský jazyk vrátane posunkového jazyka a požiadať o pomoc tlmočníka, ak nerozumie chorvátčine alebo ju nepoužíva, alebo tlmočníka posunkového jazyka v prípade, že poškodený je nepočujúci alebo hluchoslepý,
podať súvisiacu žalobu o náhradu škody a návrhy na dočasné súdne príkazy,
na advokáta,
predstaviť skutočnosti a navrhnúť dôkazy,

zúčastniť sa na dokazovaní,
zúčastniť sa na konaní a na dokazovaní a predniesť záverečnú reč,
na prístup k spisu,
požiadať prokurátora, aby ju informoval o opatreniach prijatých na základe oznámenia obete, a právo podať sťažnosť nadriadenému prokurátorovi,
podať odvolanie,
požiadať o obnovenie predchádzajúceho stavu,
na doručenie oznámenia o výsledku trestného konania.
Pred trestným konaním, ako aj vo všetkých etapách trestného konania prokuratúra a súd musia brať do úvahy možnosť, že odporca môže odškodniť poškodenú osobu za prípadnú ujmu spôsobenú trestným činom. Takisto sú povinní informovať poškodenú stranu o práve používať svoj vlastný jazyk vrátane posunkovej reči pre nepočujúcich a hluchoslepých, ako aj o práve na pomoc tlmočníka, ak nehovorí alebo nerozumie chorvátčine, alebo o práve na pomoc prekladateľa či tlmočníka posunkovej reči, ak sú nepočujúci alebo hluchoslepí, o práve predložiť žalobu na náhradu škody a návrh dočasných ochranných opatrení, o práve upozorňovať na rozhodné skutočnosti a navrhovať dôkaz, o práve zúčastniť sa na konaní a podieľať sa dôkazovom konaní a predniesť záverečné vyhlásenie, o práve nahliadať do spisu týkajúceho sa danej veci a o práve požiadať štátneho zástupcu o oznámenie opatrení prijatých na základe jeho žiadosti a podať sťažnosť vyššiemu štátnemu zástupcovi.

Právo na finančnú náhradu

V zákone o finančnej náhrade pre obete trestných činov (*Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela*) [*Narodne Novine* (NN, Úradný vestník Chorvátskej republiky) č. 80/08 a 27/11] sa stanovuje právo na finančnú náhradu pre obete alebo príbuzných obetí úmyselných násilných trestných činov spáchaných na území Chorvátska za podmienok stanovených v tomto zákone.
V zákone sa stanovuje právo na finančnú náhradu pre obete úmyselných násilných trestných činov a určujú sa podmienky a postup pri uplatňovaní práva na náhradu škody, orgány, ktoré rozhodujú a zúčastňujú sa na rozhodovacom procese o práve na náhradu škody, a orgány a postup v cezhraničných veciach.
Obete úmyselného násilného trestného činu majú právo na finančnú náhradu zo štátneho rozpočtu.
Polícia, prokuratúra a súdy sú povinné poskytnúť informácie o práve na náhradu škody, dodať potrebné formuláre žiadostí a na požiadanie obete poskytnúť všeobecné usmernenie a informácie o tom, ako vyplniť žiadosť a aké podporné dokumenty sú potrebné.
Žiadosti o finančnú náhradu sa musia predložiť ministerstvu spravodlivosti prostredníctvom formulára, ktorý je k dispozícii na webovom sídle ministerstva.

Formulár žiadosti o finančnú náhradu pre obete trestných činov hr (223 Kb) PDF (223 Kb) hr

Žiadosti sa musia predložiť do šiestich mesiacov odo dňa spáchania trestného činu. Ak z oprávnených dôvodov nemohla obeť predložiť takúto žiadosť v stanovenej lehote, musí tak urobiť do troch mesiacov odo dňa, keď tieto dôvody pominuli, a v každom prípade do troch rokov odo dňa spáchania trestného činu.
Ak je obeťou maloletá osoba alebo osoba, ktorá bola zbavená právnej spôsobilosti, a jej právny zástupca nepredložil žiadosť v lehote šiestich mesiacov odo dňa spáchania trestného činu, lehota šiestich mesiacov začína plynúť odo dňa, keď osoba dosiahla vek 18 rokov, alebo odo dňa, keď sa začalo trestné konanie potom, ako obeť dosiahla vek plnoletosti, alebo odo dňa, keď táto osoba znovu nadobudla právnu spôsobilosť.

Osoby, ktoré majú nárok na finančnú náhradu:

obete násilných trestných činov, ktoré sú občanmi Chorvátskej republiky, občania členského štátu Európskej únie alebo osoby s trvalým pobytom v Európskej únii, a ak bol trestný čin spáchaný na území Chorvátska,
obeť, ktorá utrpela ťažké ublíženie na zdraví alebo ktorej zdravotný stav sa zhoršil v dôsledku trestného činu (takáto osoba má nárok na náhradu nákladov na liečbu za predpokladu, že nie je povinne poistená, až do výšky zdravotného poistenia v Chorvátskej republike a náhradu za stratu príjmov až do výšky 35 000 HRK),
osoba, ktorá je blízkym príbuzným zosnulej obete (manžel alebo partner, dieťa, rodič, adoptívny rodič, osvojené dieťa, nevlastný rodič, nevlastné dieťa, partner rovnakého pohlavia, starý rodič a vnuk/vnučka, ak žili v spoločnej domácnosti s obeťou) (táto osoba má nárok na náhradu za stratu zákonnej vyživovacej povinnosti až do výšky 70 000 HRK),
v prípade smrti obete osoba, ktorá zaplatila výdavky na pohreb, má nárok na náhradu do výšky 5 000 HRK,
ak je trestný čin oznámený polícii alebo prokuratúre alebo ak ho tieto orgány zaznamenali v lehote šiestich mesiacov odo dňa spáchania trestného činu bez ohľadu na to, či je páchateľ známy.
Pri stanovení výšky náhrady sa zohľadňuje správanie obete počas trestného činu a po jeho spáchaní alebo jej prispenie k vzniku a rozsahu škody, či je táto osoba priamou obeťou, či oznámila trestný čin príslušným orgánom a kedy ho oznámila. Okrem toho sa posudzuje spolupráca obete s políciou a príslušnými orgánmi s cieľom postaviť páchateľa pred súd, pričom sa zohľadňuje, či priama obeť prispela k vzniku alebo k zvýšeniu škody; v každom z týchto prípadov sa primerane zníži náhrada, na ktorú má obeť nárok. Žiadosť o náhradu sa zamietne alebo sa zníži náhrada, ak sa zistí, že obeť je zapojená do organizovanej trestnej činnosti alebo zločineckej organizácie. Žiadosť o náhradu sa môže takisto zamietnuť alebo sa môže znížiť náhrada, ak by poskytnutie úplnej náhrady bolo v rozpore so zásadou spravodlivosti, morálky a verejného poriadku.

Oznámenie o prepustení páchateľa

Ak je odporca odsúdený na trest odňatia slobody, služba na podporu obetí a svedkov (*Služba za podršku žrtvama i svjedocima*) na ministerstve spravodlivosti bude informovať obeť o dátume prepustenia väzňa (o bezpodmienečnom aj podmienečnom prepustení).

Zákonná povinnosť informovať obete o prepustení väzňa

V súlade s ustanoveniami Zákona o zmene zákona o výkone trestu odňatia slobody (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju kazne zatvora*) je služba na podporu obetí a svedkov na ministerstve spravodlivosti povinná informovať obeť, poškodenú osobu a jej rodinu o prepustení väzňa.
Obetiam sa oznámi prepustenie väzňa v prípadoch trestných činov proti sexuálnej slobode a sexuálnej morálke, proti životu a zdraviu alebo v prípade násilných trestných činov.
Uvedené informácie sa poskytnú obeti, poškodenej osobe alebo jej rodine v prípade nepodmienečného alebo podmienečného prepustenia z väzenia.
Okrem toho, keď sa rozhoduje o tom, či je vhodné umožniť väzňovi odísť z väzenia do miesta jeho trvalého alebo prechodného pobytu, môžu väzenské zariadenia/ústavy na výkon trestu odňatia slobody požadovať, aby služba na podporu obetí a svedkov poskytla informácie o reakcii obete alebo rodiny obete na túto možnosť. Služba na podporu obetí a svedkov na základe rozhovorov s obeťou vypracúva správy pre väzenské zariadenie/ústav na výkon trestu odňatia slobody.

Podpora svedkov a obetí

Podporu obetí a svedkov v Chorvátskej republike koordinuje služba na podporu obetí a svedkov na ministerstve spravodlivosti.
Obete a svedkovia môžu získať podporu a informácie o svojich právach a o postupoch od oddelenia súdu na podporu obetí a svedkov.
Takéto oddelenia sú zriadené na siedmich župných súdoch (*županijski sudovi*), konkrétne v mestách Záhreb, Zadar, Osijek, Vukovar, Split, Sisak a Rijeka.
Tieto oddelenia poskytujú obetiam emocionálnu podporu, praktické informácie a informácie o ich právach a svedkom a sprevádzajúcim osobám poskytujú podporu a informácie. Podporu poskytujú aj oddelenia na príslušných miestnych a priestupkových súdoch (*općinski* a *prekršajni sudovi*).

Obete môžu takisto získať informácie o svojich právach a druhoch pomoci, ktoré sú im k dispozícii, na **bezplatnom telefónnom čísle Národného centra podpory pre obete trestných činov a priestupkov – 116 006** (pozri webové sídlo národného centra podpory).
Ministerstvo spravodlivosti takisto poskytuje obetiam a svedkom podporu a informácie o ich právach. Prípadné otázky sa môžu zasielať na e-mailovú adresu: zrtve.i.svjedoci@pravosudje.hr alebo na webové sídlo Ministerstva spravodlivosti Chorvátskej republiky: https://pravosudje.gov.hr/

Podpora obetí a svedkov v cezhraničných veciach

Služba na podporu obetí a svedkov, ktorá bola zriadená na ministerstve spravodlivosti, poskytuje podporu a informácie obetiam aj svedkom, ktorí sú predvolaní na súd prostredníctvom medzinárodnej právnej pomoci (vrátane svedkov vojnových zločinov).
Informačné letáky sa zasielajú svedkom, ktorí sú predvolaní svedčiť na súdoch v Chorvátskej republike, alebo chorvátskym svedkom, ktorí sú predvolaní pred zahraničné súdy.
Svedkom vojnových zločinov sa v prípade potreby poskytne fyzická ochrana a pomoc pri príprave ich cesty a výpovede pred príslušným súdnym orgánom (v prípade svedkov a ďalších účastníkov konania, ktorí sú predvolaní na vypočúvanie v trestnom konaní týkajúcom sa vojnových zločinov pred príslušnými súdnymi orgánmi v Chorvátskej republike alebo mimo územia Chorvátska, ak sa táto podpora týka žiadosti o medzinárodnú právnu pomoc).

Kliknutím na nasledujúce odkazy získate potrebné informácie:

1 – Moje práva v prípade, že sa stanem obeťou trestného činu
2 – Oznámenie trestného činu a moje práva počas vyšetrovania alebo súdneho konania
3 – Moje práva po skončení súdneho konania
4 – Náhrada škody
5 – Moje práva na podporu a pomoc

Posledná aktualizácia: 07/10/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.